sieną, gatvę nuo pilies vartų iki tilto per Vilnelės senąją vagą, greta gatvės buvusius medinius ir mūrinius XIV–XVIII a. pastatus bei tilto per Vilnelės senąją vagą liekanas.

Kęstutis KATALYNAS

Investigations in Vilnius, in Cathedral square

Before the renovation of the Cathedral, in 1998-1999 the archaeological surveys were done during which 82 test excavations and 11 sections were done. It was stated that in the larger part of the Cathedral square the cultural layer is destroyed. To the west of the Cathedral, where new communications were planned to be installed, detailed archaeological explorations were done during which the area of 128 m^2 was explored. The intensive cultural layer of 5,6-m with well-preserved fragments of defensive towers, walls, brick and wooden buildings dating back to the 15th-17th centuries were found. On the southern edge of the Cathedral square, remains of the second tower of the southern gates of the Lower Castle and of the defensive wall of the 14th century were localised.

Antanas KAVALIAUSKAS

MAŽOS APIMTIES TYRINĖJIMAI VILNIUJE, ŠV. IGNOTO G. NR. 4/3, 1999 M.

1999 m. gegužės mėn. Vilniuje, Šv. Ignoto g. Nr. 4/3, dėl susidariusios avarinės situacijos perklojant dujotiekį, buvo numatyta iškasti 875 cm ilgio, 60–70 cm pločio ir iki 120 cm gylio tranšėją bei 200×210 cm dydžio, 160 cm gylio prieduobę. Šių žemės kasimo darbų metu tranšėjos ir prieduobės vietose pagal MAK 1999 04 30 patvirtintą programą atlikti mažos apimties archeologiniai tyrinėjimai.

Tranšėjos vietoje betono trinkelėmis iškloto šaligatvio paviršius fiksuotas H_{abs} 107,38 m. Tranšėja tęsėsi ŠR–PV kryptimi palei namo Šv. Ignoto g. Nr. 3 (restoranas „Stiklių bočiai") ŠR sieną.

Tranšėjos PV galas rėmėsi į šaligatvio kraštą prie Šv. Ignoto g. važiuojamosios dalies. Tranšėja kasta esamos dujotiekio trasos vietoje, todėl archeologinių tyrinėjimų metu po betono trinkelėmis, visu tranšėjos ilgiu tiesiant dujotiekį, stebėtas permaišytos, pilkos žemės sluoksnis su smulkių

griuvenų priemaišomis. PV tranšėjos dalyje, 35–117 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 107,03–106,21 m), atidengtas mūrinės sienos fragmentas. Atkastos sienos PV kraštinė nuo tranšėjos PV galo nutolusi į ŠR per 105 cm. Atidengtos sienos fragmento aukštis iki 80 cm, storis 120–127 cm. Sienos fragmentas mūrytas iš 16×25, 15×29, 27–50 cm ir panašaus dydžio lauko akmenų, jungtų pilku kalkių skiediniu. Akmenų mūre pastebėti įmūryti 2 rusvo molio 7,1×16,4×? bei 7,2×16,3×? cm dydžio plytgaliai.

Minėtosios prieduobės vietoje iškastas 200×210 cm dydžio ir 168 cm gylio šurfas. Jis kastas Šv. Ignoto g. važiuojamojoje dalyje. Šurfo PV kraštinė nuo namo Šv. Ignoto g. Nr. 4 ŠR sienos į ŠR nutolusi per 235 cm. Šurfo vietoje gatvės paviršius fiksuotas H_{abs} 107,23 m.

Archeologinių tyrinėjimų metu nustatyta, kad šurfo ŠR dalyje kultūrinis sluoksnis suardytas iki 98 cm gylio nuo gatvės važiuojamosios dalies paviršiaus, o PV šurfo dalyje (dujotiekio trasoje) – iki 158 cm.

ŠR šurfo dalyje, 98–168 cm gylyje (H_{abs} 106,25–105,55 m), tyrinėtas nesuardytas kultūrinis sluoksnis. H_{abs} 106,13–105,85 m stebėtas 19–30 cm storio tamsiai pilkos žemės sluoksnis. Jame pasitaikė medžio trūnėsių, gyvulių kaulų, tamsiai rusvo molio plytgaliukų priemaišų. Tamsiai pilkos žemės sluoksnio paviršiuje, 112–118 cm gylyje nuo žemės paviršiaus (H_{abs} 106,11–106,05 m), fiksuoti lauko akmenų grindinio fragmentai. Grindinio akmenys 6×5, 7×5, 6×8 cm ir panašaus dydžio.

Po grindiniu, tamsiai pilkos žemės sluoksnyje, rasta geležinė kaltinė vinis ir 2 nedideli puodų kaklelių fragmentai. Puodų kakleliai gali būti nuskilę nuo XV–XVI a. būdingų puodų. Tikėtina, kad aprašytasis grindinys ir tamsiai pilkos žemės sluoksnis yra buvę Šv. Ignoto gatvės paviršiuje.

Antanas KAVALIAUSKAS

Small-scale investigations in Vilnius, in Šv. Ignoto street, house No 4/3, in 1999

In 1999, in the place of gas-pipes, the trench of 4 m^2 was dug, where the cultural layer with fragments of pottery dating back to the 15th -16th century was found.

Antanas KAVALIAUSKAS

TYRINĖJIMAI VILNIUJE, SKAPO G. NR. 12, 1998 M.

1998 m. rugsėjo–lapkričio mėn. Vilniuje, Skapo g. Nr. 12 kieme, prie buvusias 172 ir 173 posesijas skyrusios tarpposesijinės sienos ir namo Skapo g. Nr. 12 V sienos, numatomo statyti priestato vietoje, atlikti žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai.

Skapo g. rašytiniuose šaltiniuose minima nuo XVI a. Skapo g. pavadinimo kilmė siejama su karaliaus sekretoriumi Stanislovu Skapu, kurio namas, kaip manoma, stovėjęs šioje gatvėje. Skapo g. pastatas Nr. 12 yra atskiras kiemo Š korpusas, priklausantis buvusiai 173 posesijai, kurios pagrindinis korpusas ties Pilies ir Skapo g. sandūra žymimas Pilies g. 9/14 numeriu. Manoma, kad pagrindinis korpusas prie Pilies g. stovėjęs jau 1555 m. 1909 m., remontuojant ir rekonstruojant pagrindinį posesijos korpusą Pilies ir Skapo g. kampe, posesijos kieme, nugriovus akmeninę daržinę, jos vietoje pastatytas 2 aukštų fligelis, kuris šiuo metu ir yra Skapo g. namas, žymimas 12-uoju numeriu.

Žvalgomieji archeologiniai tyrinėjimai pradėti pagal MAK suderintą programą. Prie tarpposesijinės sienos (buvusioje 173 posesijoje) kastas 150×300 cm dydžio šurfas Nr. 1, o prie namo Skapo g. Nr. 12 V sienos – 150×200 cm dydžio šurfas Nr. 2. Dėl techninių kliūčių (pavojingo žemių slinkimo šurfų Nr. 1–2 sienelėse) reikėjo truputį pakoreguoti pradėtų žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų planą.

Tęsiant tyrinėjimus, šurfai Nr. 1–2 buvo sujungti į vieną naują 530×550 cm dydžio žvalgomąjį plotą. Žemės paviršius tyrinėjimų plote fiksuotas H_{abs} 97,65–97,45 m.

Žvalgomųjų archeologinių tyrinėjimų metu prie buvusias 172 ir 173 posesijas skyrusios tarpposesijinės sienos ir namo Skapo g. Nr. 12 V sienos ištirtas 29 m^2 plotas. Tyrinėjimų metu kvadratuose B–C 2–6, H_{abs} 97,22–96,58 m atidengtas mūrinio statinio (M 1) sienos pamatinės dalies fragmentas, mūrytas iš lauko akmenų ir plytų. Mūro elementai jungti pilkšvu kalkių skiediniu. Remiantis turimais istorijos ir archeologijos duomenimis atkastų statinio (M 1) pamatų fragmentą galima sieti su vienaaukščiu ūkinės